

Acc. n:r

- 1 -

Gustaf Daniel Strid
född år 1849
Vistelseort: Mistelås, Smål.

2349

Upptecknat
av
Martin Larsson
sommaren 1929.

A: j

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Tomtar.

Johannes Isaksson i Yxhult, farfar till min gumma, skulle flytta från sin gamla gård till en nybyggd stuga. För att få lycka även i det nya hemmet ville han ha med tomtten. Han sade: "Om det nu är någon här som vill följa med till mitt nya hem, så välkommen. Nu gå vi." Men då han kom fram till det nya huset och gått in, blev det ett farligt slagsmål. Johannes förstod ej, vad det var. Men det var det gamla och det nya hemmets tomttar som råkat i luven på varandra.

Min hustru drömde en gång, att tomtten kom från närmaste granne till vårt hus och bar säd till oss. Grannen gjorde konkurs strax efteråt.

Tomtar.

Som.
Mistelas

- 2 -
LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV
2349

Uppf. Martin Larsson A:t
Per G. Fred.

Maran rider dem, som sover. Man vill vakna , men Maran.
kan inte, man plågas, kommer i så'n hänryckning och
skakning. Man kan tänka under tiden och vet, att maran
rider en. Det ansågs mindervärdigt att ha blivit riden
av maran. För att skydda kreaturen brukade man sätta en
yxa eller en lie över detsamma.

2349

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Jag exerceerade beväring 1869, då man ännu hade knall- Som soldat.
hattegevär. Det var mynningsladdare. Knallhatt, kula och
krut hade man för sig. Vid laddningen fick man bita av
krutpåsen, innehållet tömdes i mynningen. Mynningsladdare
modell 1867 kallades den. Förut hade man haft flintlås-
gevär. Då jag gjorde rekryten 1870 och 1871, hade vi reming-
tongevär, tysk modell. Den varade 15 dygn och bestod i
exercis. Vi började så smått och vackert, sedan blev det
mer så småningom. Vi hade en löjtnant Sandberg till pluton-
chef. Han började kommendera och de' va' te gripa te utan
att läsa i nå'n instruktion, efter förevisning. "Kom fram
och ställ dej här bredvid mej Kjellberg /det var mitt till-
namn som soldat/ Se efter ni andra, hur de'ska' gå till!"
Jag va' kallblodig, lugn och jämn. Jag blev mest lite'stolt
över att få visa de andra.

Det var på Kronobergs hed, som jag exerceerade. Vi låg
i bikupstält, täckta med halm. Inne på marken var också
halm. Ärtor och fläsk var den vanligaste maten, och det är
den allra präktigaste mat, fast skraddare och skomakare inte
tälde den. Annars ä' de' bästa maten för arbetsfolk.
Soldaterna satt omkring kittlen på en stenbänk med torv.
De hade med en plåtbuske att äta i. På kvällen var det
gröt, korngrynsgröt. Mjölk fick man köpa själv, 1/3 l. pr dag.

2349

När jag städde mig fick jag 90 kr. om året, ty de var inga hus på mitt torp. De var 1868, nödåret. Förut hade jag varit hos en handlande i Lund och hade där haft 35 kr. om året i början. Det ökades sedan till 100 kr. om året.

"Kossan" eller "kalven" = ryggsäcken.

"Gula nöden" och "gröna nöden" var böcker, som användes till instruktion.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

V: d
T: a

2349

Husbygge.

När de skulle bygga hus förr i tiden, utstakade de först byggnadsplatsen. Denna skulle sedan säkras. Det gick så till att man sade: "Om det finns någonting inom detta utstakade område, så bjuder jag eder att vika undan och flytta för mitt förhävande!"

Min farbror byggde en gång en ny ladugård. Han borade då hål i tröskeln med "timmernavan", slog en orm och stoppade ner den i hålet och satte igen hålet med en dobb. Det var "för att inte trolldom skulle få makt".

Husbygge.

Byggnadsplat-
sen säkras.

Åtgärd mot
trolldom.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

2349

På juldagen fick man inte mocka ut gödseln utan Juldagen.
man måste vänta till annandagen, då man kunde göra det
i dagningen.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

2349

Årsgång.

Halte Sven i Slätthög gick årsgång. Det skulle vara på julafton. Man fick ej tala på dagen och när det kom till kvällen gick de ut och gick omkring i gårdarna i byn. De mötte då likfärder vid de gårdar, där någon skull dö under året. Man hörde t.o.m. hammarlagen. Förr skruvades nämligen ej locket fast utan fästes kistlocket med träpinnar, som slogos in med hammare. De som hade sådana öron och voro inne i dessa hus hörde även de slagen. Halte Sven var så pass kompaniserad med de onda andarna, att han inte kunde låta bli att gå ut på julkvällen. Han hade sålt sig till Satan. Det som man fick reda på hemlighölls dock. Man tala- åtminstone ej om allt, man gav endast små antydningar. De som ska ha förmåga att gå årsgång ska vara födda i vattumannens tecken.

Årsgång.

@

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

2349

Om det var storm julnatten, var det tecken på krig.

Tyda.

2349 LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Tranan bär ljus i säng och pigan mus i säng, Vårfrudagen.
brukade man säga vårfrudagen.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

2349

På farängladagen, dagen efter vårfrudagen, fick man inte Farängladagen
arbeta.

Farängladagen, vilken dag är
den?

Emil Lund
1848-1929

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

2349

And. Gustafsson
Lindköping
Ber. G. 1849

N:o
N:o
O:d

Som den första sommardagen brukade man räkna
vårfrudagen och som den första vinterdagen den 29 sept.
I allmänhet var det kallare vårfrudagen än i slutet av
sept. "Det är bättre att ligga ute den första vinter-
natten än den första sommarnatten", hette det därför.

Första sommar
och vinter-
dagen.

2349

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

På Eriks- och Karolinadagen såddes lin och
hampfrö. När linet såddes skulle man lägga råa ägg
i såskäppan. Det skulle sedan användas till frukost.
Härigenom skulle linet bli starkt

Såddagar:
Lin och
hampfrö.

*Special
Allt
Svetslag*

2349

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

A. Lar

13:de "veke" går in den 6 april, 12:e "veken" Veckoräkningen.
börjar den 13 apr. o.s.v. Denna räkning använder jag
ännu. Kornet sås i 5:te veckan. Allt vårarbete sker i
den och den "veken".

2349

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

I mitt minne har det tett sig som om man började Genväder.
räkna genvädret något före jul. Om jultiden kom med
hög luft och torra blev det värme vid midsommar. Det
har stämt för det mesta i min tid. Vädret efter jul
har förutsagt hur det skulle bli vid midsommar och
efter midsommar. Det brukar slå in flera veckor framåt.

2349

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Då det under en sträng vinter blir norrsken, brukar Norrsken.
detta betyda, att det snart blir ombyte i väderlek. Om
några dagar är det millväder.

2349

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

16

Acc. n:r
 Gustav Daniel Strid.
 född år 1849
 Nuvarande vistelseort: Vret, Mistelås.
 Huvudsakligaste vistelseort: Mistelås, Smål.

Upptecknat
 av
 Martin Larsson
 sommaren 1929.

Register:

	sid.
Tomtar	1
Maran	2
Då jag exercerade	3-4
Byggnadsplats säkras, mot trolldom: Orm i tröskeln .	5
Juldagen: inte mocka ut gödseln	6
Årsgång	7
Tyda, storm julnatten	8
Vårfrudagen	9
Farängladagen	10
Första sommar- och vinterdagen	11
Såddagar för lin och hampfrö	12
Veckoräkningen	13
Genväder	14
Norrsken	15